

Пасько Т.О., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи НБУ

Веремчук Д.В., викладач-стажист

Українська академія банківської справи НБУ

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Визначаються основні історичні етапи оподаткування прибутку підприємств в Україні. Аналізується законодавча база, що регулює оподаткування прибутку підприємств в Україні з моменту виникнення податку на прибуток і до сьогоднішніх днів. Запропоновані перспективи вдосконалення оподаткування прибутку підприємств

Постановка проблеми. Податок на прибуток, як і будь-яка економічна категорія, має свою історію. Дослідження історичних етапів системи оподаткування прибутку дає можливість не тільки систематизувати його законодавче закріплення в динаміці, але й зрозуміти сутність оподаткування прибутку, забезпечити ефективне функціонування оподаткування прибутку в майбутньому.

Аналіз останніх наукових досліджень. Питання вирішення окремих проблем, пов'язаних з оподаткуванням прибутку підприємств, привертають увагу багатьох науковців: А.М. Поддєрьогіна, О.Д. Данілова, І. Плішка, В. Сичевського [1,2,3,4] та інших. Проте, сьогодні дискусійним є проблема визначення основних етапів оподаткування прибутку підприємств, для чого необхідно звернутися до історичних аспектів оподаткування прибутку.

Метою дослідження є визначення історичних етапів оподаткування прибутку та

принципів оподаткування прибутку підприємств в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Актуальність питань, пов'язаних з оподаткуванням прибутку, змушують вивчати досвід країн з розвинутою економікою. Слід зазначити, що податок на прибуток підприємств (корпоративний податок) запроваджений у багатьох країнах світу з розвинутою економікою. Наприклад, у Великобританії корпоративний податок, чи прибутковий податок з компаній, був введений в 1965 році [1]. На сьогодні там діють такі ставки: 33% та 24% (для малого бізнесу) [1]. У Франції найважливішим із прямих податків є прибутковий податок з юридичних осіб. Ставка податку становить 34% [1]. У Німеччині корпоративний податок стягується за двома ставками: на перерозподілений прибуток – 50% і на розподілений у вигляді дивідендів – 36% [1]. У США ставка податку на прибуток

становить 34% [1]. В цих країнах на початку дев'яностих років були проведені податкові реформи, що внесли суттєві зміни в практику оподаткування прибутку, які надали значного полегшення вітчизняному виробнику.

Сьогодні корпоративний податок стягується з чистого прибутку компаній, який залишається після відрахування з валової виручки усіх витрат виробництва, збитків, відсотків із заборгованості, податків, витрат на рекламу, представницьких витрат та адміністративно-управлінських витрат. Прибуток компаній може складатися з двох частин: нерозподіленої та розподіленої. Залежно від підходу до оподаткування цих компонентів прибутку в зарубіжних країнах існують різні системи оподаткування прибутку. Так, в США, Люксембурзі, Швейцарії існує класична система оподаткування прибутку. Розподілений прибуток в цих країнах оподатковується корпоративним та особливим прибутковим податками. Для Австрії та Німеччини характерна система зменшеного оподаткування прибутку на основі застосування різних ставок. В Швеції та Іспанії система зменшеного оподаткування існує на основі часткового звільнення від оподаткування прибутком, що розподіляється.

Отже, еволюція оподаткування податком на прибуток в країнах з розвинутою економікою здійснювалася в напрямках розширення спектра податкових пільг, спрямованих на заохочення технологічного прогресу і на розвиток підприємства взагалі та малого підприємництва зокрема, зниження податкових ставок, застосування прискорених

норм амортизації. В цілому, податкова політика справила позитивний вплив на господарський розвиток цих країн.

В Україні податок на прибуток підприємств теж має свої особливості і свою історію. Аналіз історичних етапів оподаткування прибутку підприємств в Україні дає можливість краще зрозуміти сучасний стан оподаткування прибутку і оцінити можливі напрямки його подальшого розвитку. На наш погляд, в історії оподаткування прибутку можна виділити п'ять етапів.

Перший етап (1991-1992 рр.) – період становлення оподаткування прибутку підприємств, який слід розглядати в рамках податкової системи, що переживала початковий етап свого розвитку, в більшій частині запозиченій з колишнього Радянського Союзу [5]. З прийняттям Закону України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 р. № 1251-XX почалося становлення власної податкової системи взагалі і оподаткування прибутку зокрема. В законі були закладені основні принципи побудови системи оподаткування, які значною мірою визначали податкову політику держави. Побудова системи оподаткування відбувалась в умовах постійного зростання безробіття, гіперінфляції, недосконалісті державної структури управління, відсутності власної нормативно-правової бази з питань оподаткування, орієнтації економіки країни на ринкові методи господарювання при адміністративному способі управління економікою, невідповідності податкових механізмів новим формам господарських

відносин, що базувалися на приватній власності. Все це спричинило недієздатність як принципів системи оподаткування взагалі, так і принципів оподаткування прибутку зокрема. В цей період податок на прибуток займав значне місце в числі загальнодержавних податків і зборів.

Другий етап оподаткування прибутку (1992-1997 рр.) вимагав нового механізму стягнення податку та контролю за його сплатою. Це було пов'язано з широкомасштабними процесами роздержавлення і приватизації, появою значної кількості підприємств, заснованих на приватній власності, а також зі спробою узгодити власну податкову систему з податковими системами розвинених країн. Але цей період характеризувався також і такими негативними факторами, як: відсутність власного досвіду в побудові системи оподаткування, механічне запозичення її у країнах з розвинутою ринковою економікою, наявність кризових явищ в економіці. Ці фактори негативно вплинули як на розвиток податкової системи в цілому, так і на оподаткування прибутку зокрема. В податковій політиці переважали жорсткі адміністративні державні прийоми щодо оподаткування, наприклад, значні обмеження витрат при визначенні бази оподаткування. В цей період оподаткування прибутку характеризується частою зміною об'єкта оподаткування. Так, в 1992 р. податок справлявся з доходу, в першому кварталі 1993 р. – з прибутку, починаючи з другого кварталу 1993 р. та у 1994 р. – з доходу, в 1995 – 1997 рр. – з прибутку.

Всі ці негативні фактори сприяли значному зростанню заборгованості з податку на прибуток і створенню тіньового сектора економіки, що в свою чергу знову збільшило податкове навантаження на ефективні підприємства. В цей період для здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджету податку на прибуток та інших податків і зборів, була створена податкова служба України, яка прийняла активну участь в постійному трактуванні законодавчих документів з оподаткування прибутку підприємств шляхом видання підзаконних нормативних актів: інструкцій, положень, листів тощо, що призводить до ще більш незрозумілого, двозначного трактування законодавчої бази.

Податковий тиск на підприємства став одним з чинників подальшого загострення економічної кризи. Поспішні спроби виправити ситуацію коригуванням чинного законодавства з оподаткування прибутку спричинили не тільки втрату довіри платників податку на прибуток до уряду, але й масове ухилення від сплати податку і, як наслідок, подальше зниження фіскального ефекту податкової системи.

Більшість законодавчих документів з оподаткування прибутком на прибуток підприємств змінювалось саме в цей період. Аналіз законодавчої бази з оподаткування прибутку підприємств наведено в табл. 1.

Аналіз законодавчої бази з оподаткування прибутку підприємств в Україні

Назва і дата прийняття законодавчих документів	Загальні особливості законодавчих документів
Закон Української РСР “Про систему оподаткування” від 25.06.1991 р., № 1251- XII	Це був доволі недосконалий нормативний акт. Недосконала була його структура, а також дуже громіздкий другий розділ, в якому описувалися конкретні податкові механізми. Податок справлявся з прибутку.
Закон України “Про оподаткування доходів підприємств і організацій” від 21.02.1992 р.	Закон діяв на території України на протязі всього 1992 року. З’явився механізм нарахування податку на доходи. Оподаткування доходів підприємств відбувалось за ставкою 18%. Новим для податкового законодавства стало використання механізму податкового кредиту.
Декрет Кабінету Міністрів України “Про податок на прибуток підприємств і організацій” від 26.12.1992 р.	Декрет почав діяти з першого кварталу 1993 р. Основним прямим податком для юридичних осіб став податок на прибуток. Але, не дивлячись на більш прогресивний характер, цей декрет був відмінений Законом “Про державний бюджет України на 1993 рік”. Продовжується використання механізму податкового кредиту. Ставка – 30%.
Закон України “Про оподаткування доходів підприємств і організацій” від 21.02.1992 р.	Повернули в дію закон з II кварталу 1993 р., бюджетним законом подовжено дію закону і в 1994 р., хоча із низкою змін не на користь платника. Об’єктом оподаткування знову став дохід. Така зміна пояснюється спробою будь-якими методами скласти державний бюджет, не збільшуючи при цьому його дефіцит. Одним із важелів цієї політики було повернення до більш напруженого податкового пресу.
Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР	З 1 січня 1995 р. основним прямим податком для юридичних осіб став податок на прибуток, введений Законом № 334/94-ВР. Функціонування його забезпечувалося значною кількістю (близько 1500) нормативно-правових актів та інструктивних документів. Об’єктом оподаткування був прибуток, що визначався як виручка від реалізації, з якої вираховувалась собівартість. При цьому не враховувалися витрати, які були понесені в даний період, але не знайшли відображення у собівартості. Це витрати на створення виробничих запасів, що будуть використовуватися в майбутньому періоді. Підприємства практично зазнавали великих втрат і не мали обігових коштів, а об’єкт оподаткування з бухгалтерського обліку був виведений. Результат таких дій - “вимивання” оборотних коштів. Ставка оподаткування – 30%.
Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР	Було запропоновано принципово новий підхід до визначення об’єкта оподаткування. Прибуток визначався шляхом зменшення суми валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку, а також на суму амортизаційних відрахувань. Такий метод обчислення бази оподаткування призводив до виникнення різних показників прибутку. У бухгалтерському обліку це показник прибутку, який виведений за правилами такого обліку, а для обчислення прибутку, що підлягає оподаткуванню, потрібно вести податковий облік
Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 24.12.2002 р. № 349-IV	Закон почав діяти з 1 січня 2003 року, хоча був опублікований вперше лише 22 січня 2003 року. Закон провів “податкову революцію”. Радикально змінені правила податкового обліку, що призвело до збільшення прірви між бухгалтерським та податковим обліком. Ставка оподаткування прибутку - 30%. Законом передбачено, що з 1 січня 2004 року ставка оподаткування буде знижена до 25%.

Третій етап оподаткування прибутку було впровадження в практичну діяльність (1997-2000 рр.) відзначається необхідністю підприємств Закону України “Про зміни державних підходів у податковій оподаткування прибутку підприємств” від політиці і формуванні нової системи 22.05.1997 року № 283/97-ВР [6]. З набуттям чинності цього закону, а також Закону “Про оподаткування. Головною подією цього етапу

податок на додану вартість” від 03.04.97 р. № 168 / 97-ВР з’явилося поняття “податковий облік”. Цими законодавчими документами були впроваджені первинні документи, аналітичні реєстри та форми звітності, які використовуються тільки в податковому обліку. Були запропоновані також і правила ведення податкового обліку, які жорстко регламентували не тільки механізм утворення валових доходів та валових витрат, але й їх економічну сутність. Впроваджені закони, на наш погляд, ще більше поглибили прірву між реальним ринковим середовищем та державним регулюванням ринкових відносин. Так, у процесі застосування на практиці Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” [6] залишався невирішеним ряд питань, що потребував негайного врегулювання. Зокрема, це питання адміністрування податку на прибуток, наявності норм, що перешкоджають або не забезпечують залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій в Україну, та норм, які призводили до неоднозначного тлумачення або до ухилення від сплати податку.

Починаючи з 1997 р. в Україні змінена методологія обліку основних засобів та нематеріальних активів, їх класифікація, змінена методика нарахування амортизації, змінені норми амортизації, які не обґрунтовані жодною методикою, а встановлені адміністративним шляхом.

Встановлені норми амортизації використовувалися у 1997 р. з коефіцієнтом 0,7, а з 1998 р. – з понижуючим коефіцієнтом 0,6 з метою спрямування зазначених сум до Державного бюджету України. Проте вже з I

кварталу 2000 р. нарахування амортизаційних відрахувань на основні фонди провадилося без застосування понижуючого коефіцієнта.

Четвертий етап (кінець 2000 – 2004 рр.) розпочався в кінці 2000 р., коли було прийнято Закон України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” від 21.12.2000 р. № 2181-III. Цим законом для платників податку на прибуток, як і для багатьох інших осіб, вперше була узаконена можливість “конфлікту інтересів” контролюючого органу і платника податків. Це означає, що рішення з неурегульованих питань повинні прийматися на користь платника податків. І напевно, щоб конфліктів інтересів було якнайменше, законом введено цілком новий тип документів – податкові роз’яснення. З набранням чинності цього закону (1 квітня 2001 р.) строки подання податкової декларації з податку на прибуток подовжені і залежать від тривалості базового звітного податкового періоду. Тепер декларації потрібно подавати в терміни, які передбачені пп.4.1.4 ст.4 Закону № 2181, тобто за календарний квартал, півріччя та дев’ять місяців податкову декларацію необхідно подавати на протязі 40 календарних днів, наступних за останнім днем таких звітних періодів. За рік податкову декларацію необхідно подавати на протязі 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного року. Сплачувати податкове зобов’язання по податку на прибуток необхідно на протязі 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку подання податкової декларації. Цим

законом також встановлюється, що податкові органи зобов'язані прийняти податкову декларацію без попередньої перевірки, тобто їм заборонено відмовляти у прийманні декларації, яка містить від'ємне значення об'єкта оподаткування.

Значною подією цього етапу стало прийняття Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" № 349-IV від 24.12.2002 р., в якому було змінено більшість правил податкового обліку, що призвело до різних трактувань цього Закону [6]. Тут вжито чимало ефективних заходів, спрямованих на вдосконалення оподаткування прибутку.

Внесені зміни до закону відповідають світовій практиці оподаткування. Це стосується, перш за все, питань оперативного та фінансового лізингу, оподаткування операцій з цінними паперами та деривативами, врегулювання безнадійних (сумнівних) боргів, курсових різниць, обліку запасів з використанням методів оцінки ФІФО та ідентифікованої вартості, купівлі-продажу землі, оподаткування страхової діяльності, визначення звичайної ціни тощо.

Серед кардинальних змін можна зазначити нові правила виникнення доходів і витрат у межах бартерних операцій. Відтепер, відвантаження й одержання товарів (робіт, послуг) за бартером призведе до виникнення валових доходів і витрат у звичайному порядку. У 2003 році значно ускладнено облік витрат за операціями з нерезидентами, єдинниками, платниками фіксованого податку, підприємствами та організаціями, які сплачують податок на прибуток за ставками,

що нижчі від передбачених ст. 10 Закону "Про оподаткування прибутку підприємств". Починаючи з 2003 року, валові витрати за операціями з такими особами виникають тільки за датою оприбуткування товарів, а для робіт послуг – датою одержання незалежно від наявності оплати (у тому числі часткової чи авансової). Вважаємо, що така норма створює умови, коли дуже клопітно працювати з суб'єктами малого підприємництва, які знаходяться, наприклад, на спрощеній системі оподаткування.

Серед змін в законі є й приємні для багатьох підприємств. Так, наприклад:

- більше не потрібно подавати розрахунок авансових внесків податку на прибуток і розрахунок фінансових результатів товарообмінних (бартерних) операцій;
- замість двох податкових періодів (квартал, рік) існує чотири (календарний квартал, півріччя, три квартали, рік);
- з 1 січня 2003 р. до валових витрат можна включати 50% витрат на придбання пально-мастильних матеріалів для легкових автомобілів, що забезпечують основну діяльність підприємства.

Довгоочікуваними змінами є зменшення ставки з 30 % до 25% та збільшення норм амортизаційних відрахувань з 1 січня 2004 р.

Крім того, оновлений Закон наполовину зменшив валові витрати орендарям легкових автомобілів при оперативній оренді. Відтепер доводити зв'язок цих витрат з господарською діяльністю вже не обов'язково. В законі по новому було викладено архіскладний п. 5.9 [6]. На жаль,

нова редакція закону не внесла повної ясності до податкового обліку приросту (убутку) балансової вартості запасів. Сьогодні облік запасів доведеться вести не тільки у виготовленій на підприємстві готовій продукції, але й у матеріалах, власного виробництва. Також у п.5.9 уточнили, що вартість запасів, оплачених, але не оприбуткованих, покупець не відображає в обліку приросту. А продавець, що одержав оплату, не показує убутку запасів до їх відвантаження. Відомо, також що раніше податківці вимагали, наприклад, зменшити величину валових витрат при продажу товарів нижче ціни їх придбання. Відтепер уцінка і дооцінка запасів в бухгалтерському обліку не впливатиме на їх вартість в податковому обліку. Також сьогодні приріст балансової вартості запасів включають до валового доходу, а убуток - до валових витрат.

Законодавці звернули увагу на віднесення на валові витрати збитків минулих років. Попередня редакція ст. 6 Закону “Про оподаткування прибутку підприємств” [6] викликала дуже багато нарікань та непорозумінь. Від’ємне значення об’єкта оподаткування попереднього податкового року, включене до складу валових витрат першого календарного кварталу поточного податкового року, було запропоновано обліковувати наростаючим підсумком у валових витратах півріччя, трьох кварталів та року до його повного погашення. Якщо ж повного погашення на протязі податкового року не відбулося, то такі валові витрати будуть включені у від’ємне значення об’єкта оподаткування по результатам податкового

року і знову потраплять у валові витрати першого календарного кварталу наступного податкового року [6]. Такий кругообіг збитків у складі валових витрат відбувається до повного погашення такого від’ємного значення об’єкта оподаткування у складі валових витрат.

Крім того, податківці затвердили довгоочікувану нову форму декларації з податку на прибуток підприємства і сам порядок складання декларації з податку на прибуток. Сьогоднішня декларація складається із заголовної та двох основних частин і одинадцяти додатків (раніше двадцять один), з яких сім (К1-К7) подаються щокварталу, у тому числі за рік, а чотири (Р1-Р4) подаються виключно за рік.

П’ятий етап (кінець 2004 р. – теперішній час) починається з набранням чинності Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств” від 01.07.2004 р. № 1957-IV. Згідно закону з 1 січня 2005 р. за вибором платника податків для податкової оцінки вибуття запасів пропонується вже не два, а п’ять бухгалтерських методів оцінки запасів, передбачених П(С)БО 9 „Запаси”. На наш погляд, це насамперед буде сприятливим моментом для промислових підприємств та підприємств роздрібної торгівлі, які зможуть здійснювати податковий облік оцінки вибуття запасів різними методами.

Суттєвою особливістю зазначеного етапу є щорічна зміна законодавчих норм щодо оподаткування прибутку головними фінансовими документами країни, а саме законами України „Про Державний бюджет

України на 2005 р.” та „Про Державний бюджет України на 2006 р.”. Унікальність цих законів полягає в тому, що цими документами визначалися річні фінансові показники країни та одночасно вносились зміни та доповнення до податкових законів, в тому числі і до Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств” [6].

Більшість змін, внесених Законом України „Про Державний бюджет України на 2005 р.”, направлені на зменшення пільг. На наш погляд, виключення великої кількості пільг, що надавалися різним платникам податків (суб’єктам спеціальних та експериментальних економічних зон, для підприємств – виробників автомобілів тощо), суттєво вплине на результати їх фінансово-господарської діяльності. Крім того, зміни торкнулись віднесення благодійної допомоги до складу валових витрат, оподаткування страхової діяльності, операцій з основними фондами.

Здійснено оновлення п. 16.3 ст. 16 Закону „Про оподаткування прибутку підприємств” [6]. Отже, з 2005 р. платники податків, які здійснюють діяльність, що підлягає патентуванню, обов’язково повинні вести окремий облік і окремо визначати податок на прибуток, що припадає на таку діяльність. Тобто, тільки податок на „патентований” прибуток може бути зменшений на вартість придбаних патентів.

Починаючи з 2005 р. та протягом 2006 р. зберігається традиція вводити додатковий звітний період – одинадцять місяців звітного року. За результатами такого нестандартного періоду платники податків повинні подавати декларацію і сплачувати податок на прибуток.

При цьому, податок сплачується в строки, передбачені для місячного періоду, тобто протягом 30 календарних днів, наступних після звітного періоду.

Враховуючи зміни та доповнення, податківці знову оновили форму декларації з податку на прибуток підприємства у відповідності з чинним законодавством, що є позитивним моментом.

Хоча це ще не всі нововведення, але бачимо, що податкова політика щодо оподаткування прибутку має як позитивні сторони, так і кілька проблем, які потребують негайного розв’язання.

Існуюча система оподаткування прибутку в Україні потребує якісного реформування, враховуючи не тільки досвід розвинутих країн, але і історичний власний досвід побудови системи оподаткування податком на прибуток. При цьому, реформування повинно бути цілеспрямованим, відкритим, системним і поступовим у часі.

Реалізація зазначених пропозицій потребує активних урядових дій, які б включали послідовне вдосконалення норм оподаткування прибутку. Одним із шляхів є прийняття єдиного законодавчого документу, а саме Податкового кодексу України, що буде відзначати новий етап як в розвитку податкової системи України загалом, так і в оподаткуванні прибутку підприємств зокрема.

У цьому документі повинні знайти своє відображення як загальні принципи оподаткування, так і принципи оподаткування прибутку, на яких повинна ґрунтуватися система оподаткування податком на прибуток в Україні, і які спрямовані на забезпечення її

результативності та ефективності [7].

Прийняття Податкового кодексу в Україні стане значним кроком на шляху реформування системи оподаткування прибутку. У Податковому кодексі потрібно подати чіткі та узгоджені визначення і процедури застосування податку на прибуток. Завдяки Податковому кодексові можна було б усунути багато недоліків чинного законодавства.

Отже, в Податковому кодексі України необхідно запровадити оптимальне оподаткування, в якому податку на прибуток має бути відведена роль регулятора економічних відносин в нашій країні. Встановлення динаміки поступового зниження діючої ставки податку на прибуток, забезпечить перерозподіл податкового навантаження. Перебудова системи бухгалтерського і податкового обліку в напрямках лібералізації обліку витрат і доходів, перехід до вільного застосування норм амортизації, використання бухгалтерських методів нарахування амортизації, врахування збитків минулих років, - забезпечить накопичення капіталу, прискорить виробничі обороти, активізують інвестиційну активність суб'єктів господарювання.

Висновки та перспективи подальшого дослідження.

Світова практика оподаткування прибутку має великий історичний досвід побудови оптимальної системи оподаткування прибутку, який необхідно враховувати при формуванні власної системи оподаткування податком на прибуток.

Система оподаткування прибутку в Україні має певні особливості і власну історію. На кожному історичному етапі існували нові правила обчислення податку, виникали проблеми, пов'язані з повнотою і своєчасністю сплати його до бюджету.

При проведенні дослідження історичних етапів оподаткування прибутку в Україні встановлено, що на початку формування в Україні власної податкової системи оподаткування прибутку знаходилося під впливом підходів до формування та оподаткування прибутку, що застосовувалися в Радянському Союзі. Сьогодні у діючій системі оподаткування прибутку в Україні існують неузгодженість і протиріччя окремих норм податкового законодавства, його нестабільність та безсистемність.

Отже, особливості національної системи оподаткування прибутку підприємств полягають у відсутності чіткої цілеспрямованої державної політики. Мають місце непослідовність у визначенні об'єктів оподаткування, часті зміни методики розрахунку податку, нестабільність законодавства тощо.

Оподаткування прибутку підприємств підлягає кардинальному реформуванню і потребує дій з боку законодавчих і урядових органів. Для позбавлення багатьох нерегульованих питань необхідно прийняття Податкового кодексу України, положення якого враховували б принципи оподаткування, спрямовані на удосконалення норм законодавства з податку на прибуток.

В сучасних умовах при збереженні основ і структури законодавства України система

оподаткування прибутку стане більш гнучкою, адаптованою до змін економічного розвитку, потреб і умов забезпечення ефективної діяльності, активізації інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Данілов О.Д., Жеребних А.М.* Оподаткування прибутку та відрахування до цільових фондів: Навчальний посібник. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 459 с.
2. *Поддєрьогін А. М.* Податкова система України на шляху розвитку відносин // *Фінанси України.* – 2001. - № 11. - С. 3-13.
3. *Плішко І.* Оподаткування прибутку підприємств в умовах становлення ринкових відносин // *Фінанси України.* – 1996. - № 9. - С. 15-20.
4. *Сичевський В.* Податок на прибуток підприємств у сучасних умовах // *Вісник податкової служби України.* - 2003. - № 6. - С. 4-7.
5. *Романюк М.В., Яцко В.Ф.* Етапи та фактори впливу на формування податкової системи України // *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* - 2002. - № 4. - С.34-37.
6. *Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”* від 22.05.97 р. № 283/97-ВР зі змінами і доповненнями // *Урядовий кур’єр.* – 2003. - № 12. – С. 29.
7. *Гольцова С.М., Пасько Т.О.* Аналіз впливу податкових реформ на реальний сектор економіки в історичному аспекті // *Вісник Української академії банківської справи.* – 2004. - № 2. – с. 25-28.

ВЕРЕМЧУК Дмитро Володимирович – викладач-стажист кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Української академії банківської справи Національного банку України.

Наукові інтереси:

- проблеми існування податкового обліку;
- облік амортизації.

Тел. 8 (0542) 21-29-11, E-mail: dimonnn2002@mail.ru.

ПАСЬКО Тетяна Олександрівна – к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Української академії банківської справи Національного банку України.

Наукові інтереси:

- історія бухгалтерського обліку;
- проблеми податкового обліку.

Тел. 8 (0542) 25-17-66, E-mail: pasko2005@ ukr.net.

Д.В. Веремчук

Т.А. Пасько

Исторические этапы налогообложения прибыли предприятий в Украине

Определяются основные исторические этапы налогообложения прибыли предприятий в Украине. Анализируется законодательная база, которая регулирует налогообложение прибыли предприятий в Украине с момента возникновения налога на прибыль и до сегодняшних дней. Предложены перспективы усовершенствования налогообложения прибыли предприятий

D.V. Veremchuk

T.O. Pasko

The historical stages of profit taxation of enterprises in Ukraine

The basic historical stages of profit taxation of enterprises in Ukraine are determined. A legislative base which regulates profit taxation of enterprises in Ukraine from the moment of origin of profit tax and to today is analysed. The prospects for the improvement of profit taxation of enterprises are offered

Пасько Т.О. Історичні аспекти оподаткування прибутку підприємств в Україні / Т.О. Пасько, Д.В. Веремчук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ. – 2006. – № 1 (35). – С. 211-222.